

PERTENECE A LA BIBLIOTECA DEL
ESTADO

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIO Y REDACCIO

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIO

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 8 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

FILOSOFÍA MARÍTIMA

—¿Sab qué pensava, papá? Que aniria bé que l' aygua del mar fos bullenta.

—¿Per qué?

—Perqué aixís, els pescadors ja treurían el peix cuyt.

CRONICA

QUAN vaig llegirho en els periódichs, el cor me va fer un salt. «Fué encontrado asfixiado, en el fondo de un pozo próximo al castillo de Burriach, un hombre llamado Antonio Isern y Dalmau, natural de Alcover.»

Isern y Dalmau... Alcover... No hi ha dupte, deu ser ell, vaig dirme. Y en efecte, ell era: l' Isern y

Antoni Isern

Dalmau, el jove poeta, de qui un dia vaig parlar en aquestes mateixes cròniques ab íntima simpatía, per lo qu'era, per lo que feya esperar... y sobre tot per la manera rara, inexplicable, com havia arribat a ser.

Isern y Dalmau, el fill desvalgut de un pobríssim arrendatari de un miserable Mas de Alcover, qu' ell mateix, sense ca-

si ajuda de mestre, s' ensenyá á llegir y escriure, y que arribá á traduhir sas visions poéticas en versos hermosos, expontanis, frescos, y lo qu' es més extrany en un camperol, dotats de una elegancia encisadora.

Quan se revelá, l' Aladern, qu' es de aquellas terres, tingué la bona idea de presentarlo á un aplech de joves intellectuals; tots restaren admirats de sas composicions y també de sa figura pagesívola, algun tant esporuguida per l' emoció ó per la falta de tracte de gents... y alguns,

seduhits per son especial origen, cregueren endavinar en ell al successor de Mossén Cinto... Un nou rossinyol de la poesia catalana nascut en la soletat. Els amichs que assistiren á n' aquella memorable vetllada s' avingueren á fer una edició de sas composicions, qu' eran alguna cosa més qu' ensaigs de poeta inexpert; el petit llibre fou batejat ab un títul sugestiu: «*Esclats de ànima jove.*»

Recordo que ab motiu de la seva aparició, jo vaig parlar del llibre y del poeta; recordo que 'm va escriure una carta plena de ingenuitat, regreçantme, y fentme sabedor de que se sentía molt encoratjat pera prosseguir estudiant y escrivint, buscant esplay y consol en el conreu de la poesia.

Algun temps després—deu fer cosa de un any—me vingué á visitar: es l' única vegada que l' he vist. Desitjava aixamplar els seus horisonts, relacionarse ab els homes de lletres, aumentar el seus co-

Antoni Isern

(Ultim retrato del infortunat escriptor.)

neixements, enfortirse en l' ambient ciutadà, arrosstrant ab valentía las lluytas de la vida. Ab poca cosa 's contentaria: li bastava una modesta colocació qualsevol, pero que li deixés algunas horas lliures pera llegir, per' escriure, pera cultivar el tracte de la jovenalla intelectual y dels mestres que millor poguessin aconsellarlo y dirigirlo.

¡Pobre aucell de salzaredal... No sé per qué ab las sevas ingénuas confiancias va ferme molta llástima. No hi viuhen bé els rossinyols en las grans vilas, engabiats. Per cada un que se 'n salva, 'n moren deu de tristesa, de migransa, de inadaptació. Y 'l que no mor, pert la frescura y la vibració de sos cants.

Ab tot, vaig provehirlo de una recomenació, y al poch temps arribá á noticias mevas qu' en companyia de 'n Puig y Ferrater se 'n havia anat á Fransa; que d' allí havia tornat á Catalunya, impossibilitat de trobar treball per no conéixer l' idioma del país, y que per fi havia anat á donar fons en una gran masía de un poble de la costa de Llevant, ahont, per sas bonas condicions de carácter, per sa laboriositat y per sa desperta inteligencia, era molt volgut y s' havia guanyat la plena confiança del amos de la casa.

Desde allí devía veure cada día el rónech castell encinglat damunt de un puig. ¿Quína misteriosa atracció podia exercir en la seva ànima l' ossamenta de aquell fréstech atleta del feudalisme, que 'l moqués á escullirlo per ara de inmolació de la seva vida?

Perque allí va encaminarse, rostos amunt, probablement á l' hora baixa, l' hora de la tristesa y de la melancolía, y endinzantse, no en un pou, sino en una cisterna, encengué una cantitat de carbó pera donarse la mort per asfixia. Uns cassadors, atrets per la fumera, s' hi encaminaren y 'l vegeren; mes en lloch de auxiliarlo, tal volta perque 'l cregueren difunt, anaren á donarne part á un poble immediat que no era 'l de la jurisdicció del soliu castell, deguent passar al de Cabrera, y ab tot aixó se feu nit, y quan hi acudiren el mossos d' esquadra encare 'l trobaren ab alé de vida; pero algunas horas més tart deixava d' existir sense haver pogut pronunciar una paraula.

* * *

Aquesta es l' historia que m' ha sigut contada per sos amichs, sense que cap d' ells atini á donarse compte dels móvils que poguessen haverlo induhit á pendre una resolució tan desesperada.

Els que 'l vegeren dos días ans á Barcelona, ahont se feu traure 'l retrato que doném en el present número, asseguran que may l' havían vist tan robust. No semblava pas per son aspecte sanítós un vensut de la vida, y menys encar un desesperat.

—Pero ¿continuava escrivint?—vaig preguntar á un d' ells á qui solía afavorir ab las sevas confiancias íntimas.

—Ahl, aixó no—'m va respondre.—Feya algun temps qu' estava desesperansat. Havia llegit molt y bó, y aqueixas lecturas, en lloch d' estimularlo, l' aclaparavan. Creya que no podria arribar may ab sas pobras alas d' aucellet á las alturas vertiginosas á que 's remontan las áligas, y més de un cop, l' infelís, devía plorar, vensut per l' impotencia.

Aquesta revelació explica, pot ser, el fet lamentable que ha arrebatat per sempre més una hermosa esperansa á la literatura de la terra. ¡Pobre Isern! ¡Quína tristesa!

Aquella llástima del día que 'm visitá era per lo vist un presentiment. ¿Per qué no resignarse al recó nadiu ab el qu' estava connaturalisat y ahont

trobava inspiracions, tan naturals com que son las que 'l formaren del no res?

Llavoras encare no havia vist jo 'l primer quadern de sas poesias imprés á Alcover l' any 99, y precedit de un prólech de un altre jove, també desventurat com l' Isern mateix, l' Hortensi Güell.

El prologuista després de consignar que l' Isern «no es encare un poeta fet; no es més, diguemho així, que un poeta en embrió... pero que té fé, ánima y cor de veritable artista, aixó que val molt y no 's pot adquirir á cap preu», li dona un bon consell:

«A fi de no malmetre—diu—las sevas aptituts, crech oportuníssim aconsellar al nostre jove poeta qu' estudihi en sense deixar el camp, per viure en la prosaica ciutat. En el camp, inspirantse en els grans espectacles de la naturalesa escriurá sempre planas tendras de bellesa exquisida y podrá ésser més ditxós que residint en las ciutats, confós ab tants altres artistes que, desgraciament, lluytan més per la vida que per la gloria. La ciutat li faria perdre ilusions, sentir odis y tristesas y no fora ja 'l somniós poeta de avuy que canta expontáneament com cantan els aucells que aniuhan á la teulada de casa seva.»

¿Per qué no havia de seguir l' Isern aquest bon consell, en lloch de aténirse al exemple funest del desventurat prologuista que acabá donantse la mort en las ayguas de Salou?

¿Qué queda d' ells dos? ¡Ay! Sols dos rastres de greu y de punyent tristesa!

Un altre mort: l' insigne arquitecte en Joan Martorell.

¿Quí era aquest creador de bellesa arquitectónica?

LA OBRA DE 'N MARTORELL

Monument á Güell

Iglesia dels Jesuitas

Un home retret, modest, entregat al estudi, poch amich d' exhibirse, ni de donarse importancia, y que no obstant, ab algunas de las sevas obras, deixa á Barcelona recordansas características de la seva alta personalitat.

¿Quínes son aquestas obras? Els convents de las Adoratrius y de las Salesas, la Iglesia dels Jesuitas, el Monument á Güell, l' edifici del Crèdit Mercantil, etc., etc.

Ell fou també qui projectá la fatxada de la Catedral, baix un peu de riquesa y esplendor que de realisarse, hauria fet d' ella una de las més suntuosas páginas arquitectónicas de la moderna Barcelona. Mes per lo vist no arribava á l' altura d' aquell aéreo cimbori el desprendiment del acauda-

lat prócer que preferí fer una cosa migrada y de ridícul regateig, subjecte á continuas modificacions, algunas mal-copiadas del magnífich projecte Martorell.

D. Joan se n' ha anat del mon, voltat del respecte que sapigué guanyarse per sos mérits positius, per sas inmillorables prendas de carácter. Tots els moderns arquitectes de la ciutat el consideravan com un pare, com un mestre, com un precursor.

P. DEL O.

LAS FITAS

Deu minuts potser encare no feya que 'l marqués havia resignat el mando en mans del senyor Bastardas, quan á la porta del Negociat de Vialitat, Ornato y Catástrofes públicas de la Casa Gran s' hi presentava un subjecte, que ab molta solemnitat y dihent que venia de part de 'n Marianao, entregá un plech al oficial de guardia.

—¿No sab de qué 's tracta?—va preguntarli l' empleat.

—Es qüestió de las fitas.

—¿Fitas? No recordo...

—Sí: d' aquellas quatre fitas que 'l senyor marqués tenia á la Gran Vía com á senyal del límit de la seva propietat.

—¡Ja! ¿Y qué demana don Salvador, relatiu á las tals fitas?

—Senzillament: que las hi deixin tornar á posar tal com estaban.—

Encare que curat d' espant, donchs á Casa la Ciutat solen anarhi á demanar cosas molt raras, l' oficial no pogué contenir un moviment de sorpresa.

—¿Vol tornar á tréurelas dels sots ahont reposan?

—Sí, senyor; y clavarlas altra vegada al mitj del pas, en la seva posició primitiva.—

Comprenent l' empleat municipal qu' en la petició del marqués hi havia d' haver forsosament el seu intríngulis, va obrir el plech en la esperansa de trobar en éll la explicació del misteri.

La instancia, fet y fet, no deya res que ja l' enviat no ho hagués dit. Que desitjava colocar las sevas fitas á l' altura en que de temps inmemorial havian estat y que pera verificarho demanava al Municipi la corresponent llicencia.

—¿Per qué ho fa aixó don Salvador?

—Perque aixís las circunstancias ho portan. ¿Ja ha olvidat vosté cóm y de quína manera va ser que las referidas pedras sigueren enfonzadas, fins á quedar á flor de terra?

—Crech que las va fer enterrar al pendre possessió de l' arcaldía.

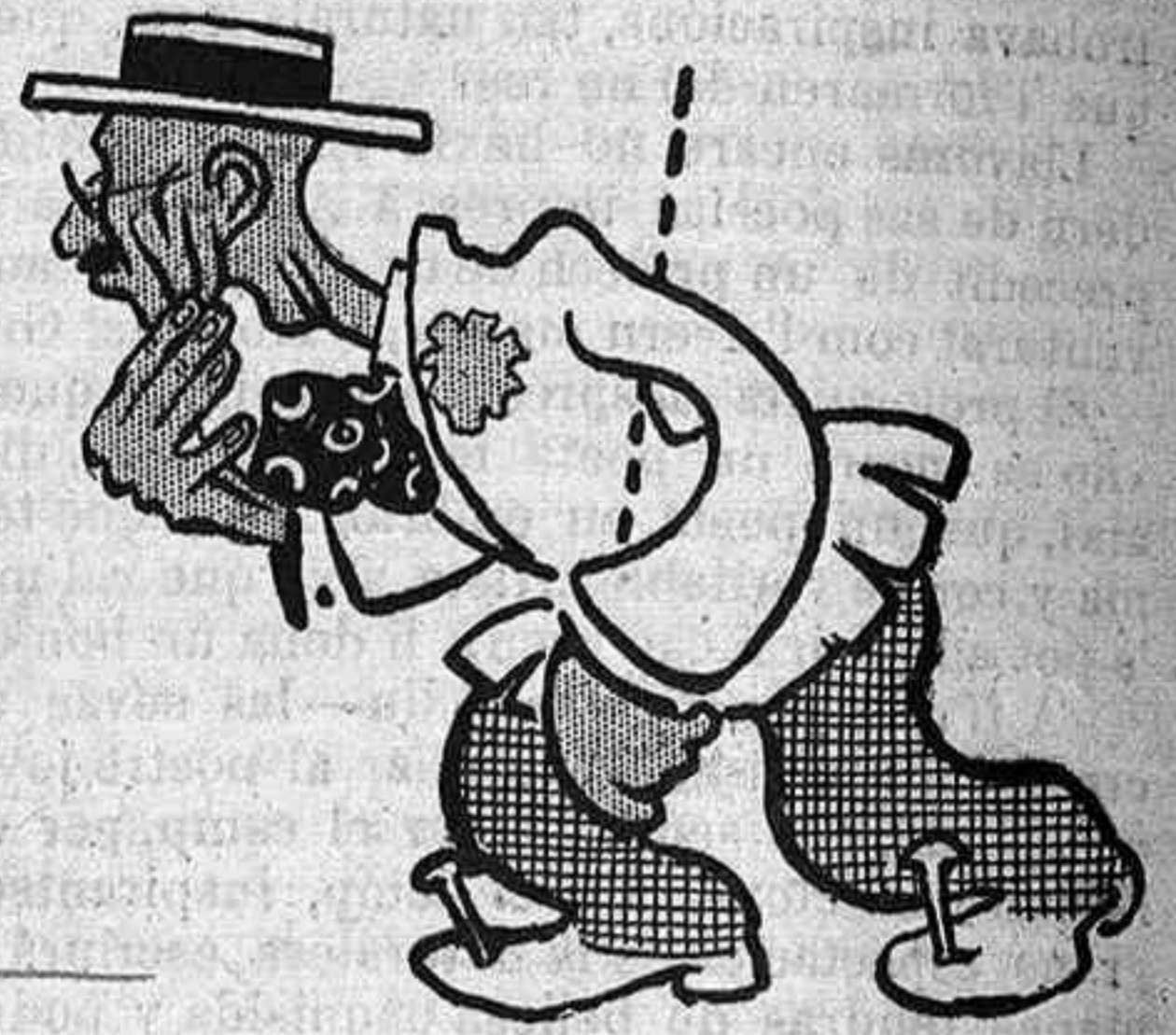

Las Salesas

Crèdit Mercantil

Pel
Juliol

Ni dona...

—Aixó mateix. Ja ho té tot explicat. Si quan ell va pujar, varen baixar las fitas, ara que 'l qui baixa es éll, just es que siguin las fitas las que pujin.

—No veig la congruencia.

—¡Y tan evident qu' es! ¿Vosté 's figura que 'l marqués aquell *rasgo* va ferlo per gust? No, senyor. Nombrat arcaldé, imaginá sa excelencia que un acte d' esplendidés el faría popular, y, pensant pensant, se li ocorregué que lo més económic y senzill era treure del mitj del pas aquellas pedras que tant molestavan al públich.

—¡Y bé!

—¡Y bé!.. Continuant aquell raciocini, avuy el marqués diu: ¿S' ha acabat l' arcaldía? Donchs s' ha acabat la necessitat de tenir content al poble. Y tal dit, tal fet. En us del seu llegítim dret, desitja tornar á colocar en aquell tros de Gran Vía las consabudas históricas pedras.—

Ab tot y que la explicació no podía ser més clara, al empleat municipal no 'l va convéncer.

—¿Pero no veu—va dir al emissari—que aixó té tot l' aspecte d' una *tomadura* de pèl?

—¡Poch á poch!... Aquí, si á n' algú li han prés el pèl, es al marqués. Aixó es precisament lo que més l' ha indignat.

—¿Per qué?

—Perque 'l seu acte de generositat, apart de no haver sigut agrahit, ha resultat perfectament inútil.

—¿Quí ho ha dit?

—A la vista está ¿Cóm es que lo que havia fet en Marianao no s' ha procurat que també ho fes el propietari de la casa del costat? Si las fitas d' ell moleston, ¿no causan igual molestia las que hi ha al

davant de la casa número 630, de las quals ningú n' ha parlat per res? Es lo que 'l marqués diu: Ja que las fitas del vehí s' hi quedan, que s' hi quedin també las meas. O tots monjas ó tots canonges. El dret d' empipar al públich ha de ser igual per tothom.

—De modo que la determinació de don Salvador...

—Es absolutament irrevocable.

—Está bé. L' Ajuntament resoldrá.—

Y aixís está avuy l' assumpto.

¿Cóm se las compondrán ara els senyors del Ajuntament?

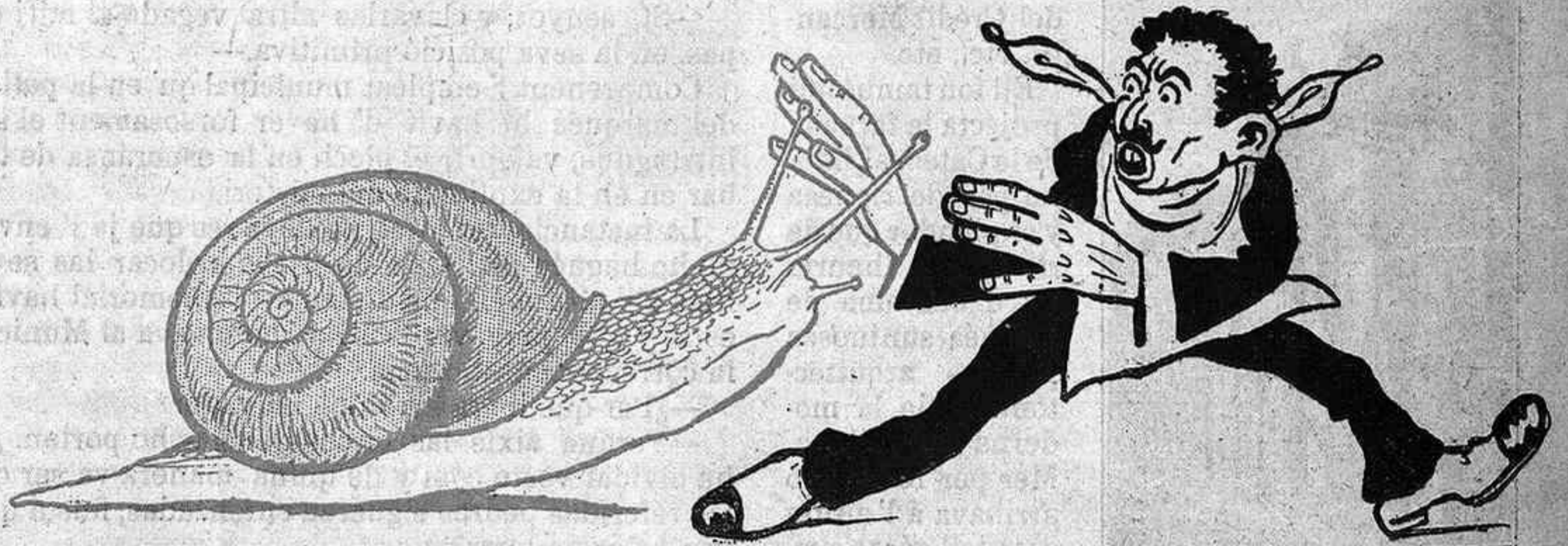
No se sab; pero sigui com sigui, s' ha de confessar que 'l marqués té rahó.

Potser es la primera vegada que li succeheix.

A. MARCH

¡FET!...

Jugavam á fét jo y ella al voltant d' uns esbarzers, y tantost ens atrapavam ens ne reyam de valent. Y mireus si n' es dolenta, que perque no la trobés á darrera de una tanca vá amagarse y cridá:—¡Fet!— Jo que sí... al moment hi corro... Pero 'm vaig quedar sorprés al fixarme en que brillavan, entremitj de 'ls esbarzers, duas moras... ¡quínas moras!... mes bonicas que dos cels.

... ni cargol

Trata legal

—¡Son per ella! —vareig dirme.
Y al posarhi má amatent,
en mos dits, com á repulsa,
un petó sonava sèch,
y una veu, rihent, me deya:
—¿Que 'm vols treure 'ls ulls, ximplet?

M. SOLER

El metge de Vallferéstega

Ab el pergami del títul á la maleta, la bossa de las eynas de Cirurgia menor á la butxaca y sis bitllets de 25 pessetas, busto de Quevedo, á la cartera, en Prudenci Calabruix estava disposat á ferse passar la gana á qualsevulga punt de la montanya. Sense pervenir á Ciutat y sense esperansa de rebre cabals de la llar paterna, esvahida la ilusió que cova tot estudiant de ser ampliament satisfetas las sevas llegítimas aspiracions científicas, el nostre home anava á tirarse de cap á lo desconegut, com l'explorador que cerca el Polo Nort ó l'africanista que emprén la ruta ignota dels paísssos equatorials. Als 24 anys, un solter sense diners es capás de grans prohesas.

Deu ó dotze vegadas va llegirho: «MÉDICO.—Se necesita en Vallferéstega, (Provincia de Lérida). Informará el Alcalde.»—Y no va pensarshi més. Carta que te crió al batlle de Vallferéstega. Als quatre días reb la contesta y els informes: 600 duros d'igualas al any, visita en tres poblets, plassa montada, y, en cas d'acceptar, á volta de correu vindría un propi, (el secretari) pera acompanyarlo. Agafa de nou la ploma y replica: ¡Fet! Quan acabava

de tirar al correu aquesta missiva, clogué 'ls ulls ab la beatitut del mártir y una veu retrunyí en el fons de son cervell / *Consumatum est!*

Desde que tancaren tracte ab el secretari, ja no li fou possible despéndrese'n ni un moment. Aquell home negre, sorrut, guenyo y estropejat de roba no 'l deixava á sol ni á sombra. En Prudenci comprá un parell de camisas, unas espadnyas y una gorra, sempre en companyia del secretari temerós de quedarse sense metge.

¡Hi ha tanta gent que viu enganyant á Barcelona! Per xó 'l foraster no havia adelantat ni un quarto. Eis 600 duros els cobraría allá dalt y no tots d'una vegada. Cent duros al cap del mes, cent duros al cap del trimestre y els demás avans d'acabar l'any. N'estavan molt descontentes dels metges á Vallferéstega. N'havían tastat de tota classe, y cap de bó. Calía no fer el tonto y fixarse en las malalties, y receptor poch y barato, aygua d'herbas bullidas y alguna untura y prou, que ab las embusterías modernas l'apotecari no hi volia saber res. Además era precis no aconductar als del partit contrari, no anar al Cassino de Baix, ni al Café del Mustela, ni á comprar als establiments dels de la Cooperativa, ni tractarse ab els de la Germandat de Sant Joseph, en fi, lo que deya 'l secretari:—*L' ull viu, pocas paraulas y, si convé, un pam de ferro á las tripas.*

En Calabruix estava astorat. Era moro de pau y tals terminatxos li posavan la pell de gallina. Empró, á lo hecho, pecho, com diuhen á Castella; prengué 'l tren, y després de set horas mortals, posá 'ls peus á la estació de Moixonera, y muntá á la diligencia tot seguit, pera atravesar la Serra Rocallera, arribant á mitja nit al Hospital de la Engruna. hont junt ab son satelit y demás acompanyants feren pá y trago. Allí els viatjers s'enteraren ab la satisfacció consegüent de que feya tres días que al torrent de la bauma ó siga una hora enllá de la posada,

CONSEQUÈNCIAS DEL ÚLTIM CAMBI DE GOVERN

—Mestre, tenga V. la bondad de tirar la tabla un poco más enrera, qu' está embrasando el pas.
—¡No 'm da la ganal... Y poch cridar, que ara tenim un aucellayre al manisteri y som els amos.

PÁGINAS CARRETERILS

Aspecte de la carretera de Mataró cada vegada que cauhen quatre gotas.

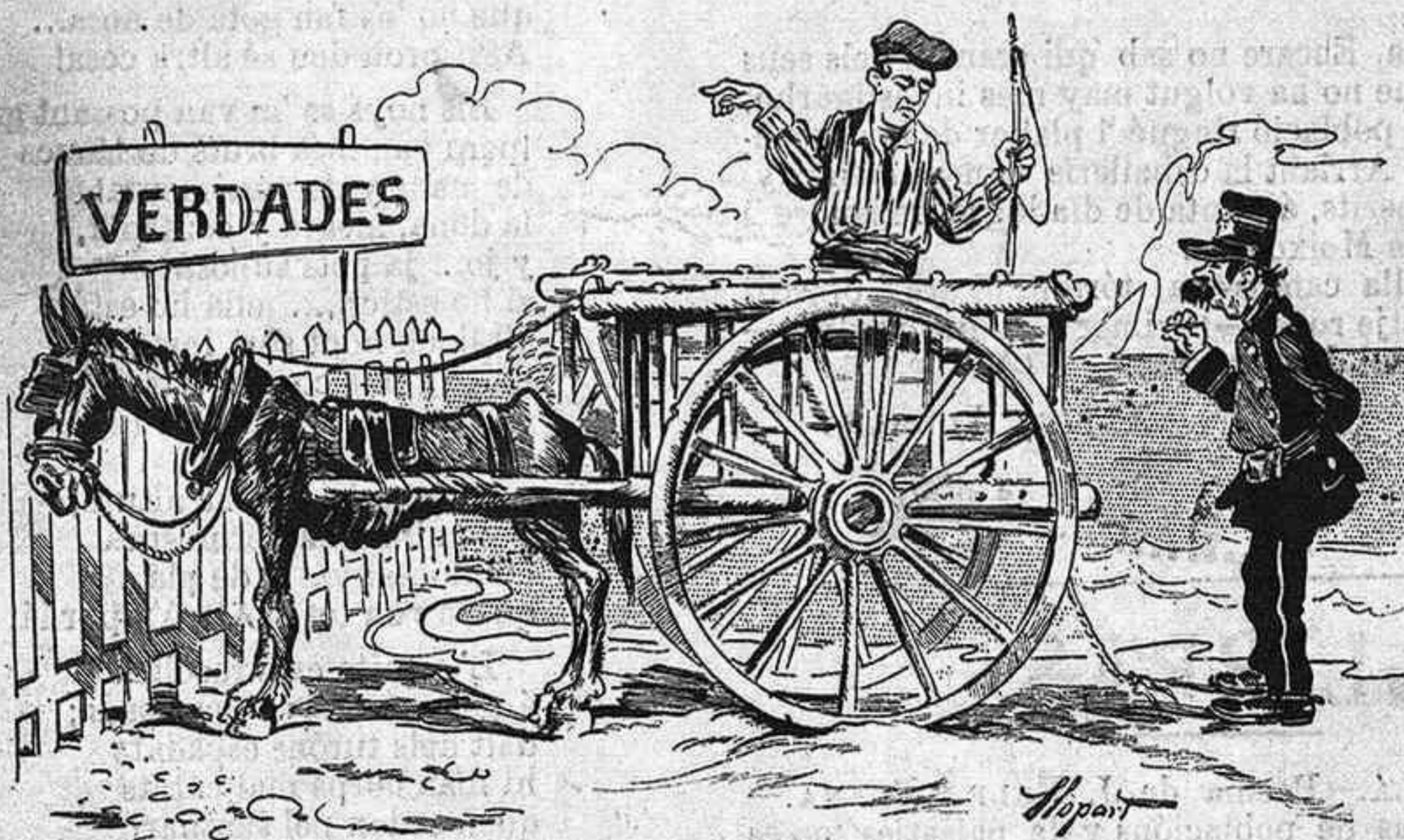
hi surtía la quadrilla del Fabassa á netejar las butxacas dels vianants, y que 'l Jep de las Xacras y el Cogula petit havían quedat de panxa al sol en premi de fèrloshi cara.

Ab tan consoladoras novas reprengueren el camí, sense que fossin molestats en tot el trajecte. Mes ja passat el lloch del perill, en Calabruix aná atresorant datos pera ferse càrrech de que 's dirigía á la terra de promissió.

Dins del carruatje s'enterá de qu'en cosa de tres mesos els honrats vehins d'aquellas encontradas havían escabetxat al vicari de Vilabógit, al arcalde de Riugandalla y al secretari y al mestre de Montjué, sense contar las descalabraduras y pallissas repartidas equitativament entre madurs y radicals, y algun que altre incendi ó destrossa intencionada que acabavan de fer la lliura.

Aixís posá fí á l'agradosa marxa, descendint á Vilaferéstega y encaminantse á casa del batlle, portant com á gos de presa al malcarat secretari. Mentres l'arcalde li donava la benvinguda y reiterava 'ls consells que al temps de fer la contracta li havía donat el missatger y acompanyant, aquest feya de guayta prop d'una finestra oberta al carrer. De sòpte cridá:—¡Acoteuvos!—y agafant al Calabruix pe'l clatell li obligá á doblar l'espina en dolorosa reverencia. Per propi impuls, el secretari y el batlle també s'ajupiren, ensemps que al defora espetegava una descàrrega de fusellería y se sentían correddissas.

El secretari 's redressá mirant de nou per darrera la

—¿Qué diheu, Xanxes? ¿Que no 's pot treure sorra? ¿Qui ho priva?
—La verdat es... que no lo sé.

reixa del finestral.—¡Maliatsiga qui 'ls ha garriinat!—murmurá plé de rabia.—¿Son ells, eh?—preguntá l'arcalde.—Sí, home: el Perruca, en Llardóns, y els de cal Tendre.—Fins llavors no's feu càrrech en Prudenci de que l'home guenyo y sorrut li havía salvat la vida al abaixarli el cap ab tota violencia.

L'assumpto prenía mal aspecte. Exercir de metge per aquells andurrials era cosa

de tenir la vida al encant. Per únich consol la primera autoritat de Vilaferéstega li deya:—Aixó no es res; son els del partit contrari que volen imposarse, pero á fé de Deu que han d'anar alerta. No tingui por; hi ha qui vigila per vosté y está decidit á tot. No més haig de dirli, perque entengui ab qui tracta, que 'ls dos que van degollar al metge que 'ns servía l'any passat á las tres horas ja 'ls teníam estanallats y boca terrosa.

En Calabruix s'hostatjá á la Posada vella sentint encare esgarriansas de fret. El rendiren la són y el cansament, pero s'escorregué la nit entre somnis pahorrosos, fins que 'l desvetllá la veu del secretari.—Quan vulga, senyor doctor, li ensenyarém el camí pera fer visitas.

Al deixondirse l dormilega notá al capsal del llit á dos homenots de mal aspecte que, carrabina en má, contemplavan al metge nou.

—¿Qu'es aixó?—preguntá esverat en Prudenci.

—No hi ha cuidado,—replicá el secretari—son dels nostres. Un parell d'homes de brahó que l'acompanyarán á tot arreu.

—Pero... ¿que haig de passar la visita ab escolta?

—Si no vol sopar ab Sant Pere es natural.

Resignat com un mártir, recorregué 'l poble ab aquella companyia. El partit del arcalde estava content del metge nou; semblava un bon xicot y 's veyia que tenia coneixements. Era qüestió de conservar-lo.

A la tarde seguí tres casas de pagés. Ab prou feynas pogué ferse cárrech de la hermosa encontrada. Els dos Cirineus li absorbían l'atenció ab llurs consells y advertencias. Tot; li deyan lo mateix:—L'ull viu; poca llengua y molts fets; res de tractes ab els del altre partit; no arronsarse per ningú y si arriba la ocasió estocinarne algún, que ni l'arcaldé ni el jutje l'havían de comprometre. ¡Ara ray qu'ells eran al candelero!

Ja era fosch quan retorná á Vallferéstega. Els camins que seguían, escabrosos y solitaris, remembravan fets que haurían donat conhort al més poruch.

—Sota d'aquell marge—li deya un—varen tombarhi fa sis anys al amo del Mas de las Atzavaras.

—Pero en aquell torrent—senyalava l'altre—el Nano de las botxas d'un cop de destr l'obrí'l cap al vell Xorissos.

—Y al peu d'aquella alba de la dreta la partida de n Cametas vá fusellar als masovers de las Hortas novas.

—Y darrera la barraca d'aquí, á l'esquerra, van trobarhi boy morta y socarrada á l'avia de las Garrigas.

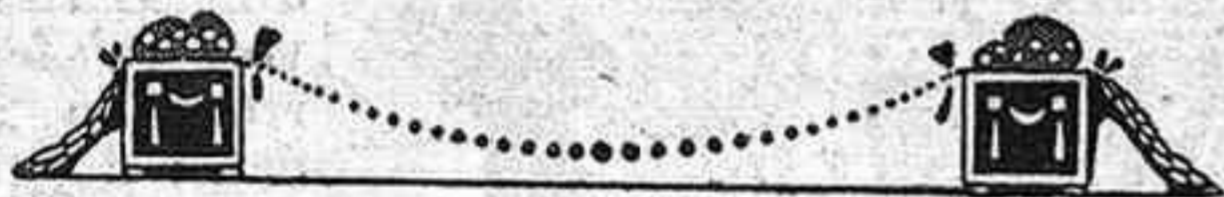
El pobre Calabruix, mut y pensatú, escoltava aquell rosari d'atrocitats que 'l torturava. Un anhel viu y fervent de llibertat, dominava la seva ánima, desitj tant més ferm quant més anava profundisant l'psicología de aquell poble.

A mitja nit no tingué mes aguant. Volía fugir d'aquella cábila d'instints africans hont per desgracia havia anat á raure. Demaná una tartana, y no pogueren servirlo. Li oferiren una mula que aceptá al moment, y utilisant per guía un mosso de quadra abandoná Vallferéstega ab el decidit propósit de jugars'hi la vida al escapar-se'n.

Y á poch hi peta. Encare no sab qui eran, si dels seus ó dels contraris que no ha volgut may mes investigarho, pero al eixir de la població tingué 'l plaher de ser despedit á escopetadas. Arriant la caballería com si l'empaytessin els mals esperits, á punta de día lográ rependre 'l tren á la estació de Moixonera.

Després d'aquella campanya, tórnint'hi ara á oferirli una plassa de metje rural.—¡Primer á cullir burillas!—d'fu ab la energia del desenganyat.

XAVIER ALEMANY

LLIBRES

Lo GENI CATALÁ.—Poema de J. FALP Y PLANA.—Un poema ab vistas de poblacions y de paisatjes ¿no es veritat que fá extrany? Al primer cop d'ull sembla una Guía de la comarca del Cardoner Pero 'l comenseu á llegir y 'us trobeu ab un' obra ben original, pel pensament qu'entranya y per la forma en que apareix escrita.

El pensament es altament patriótic. Se tracta de una excursió realisada per dos amichs, un metje expansiu, somniador y poeta y un enginyer home d'empresa, y d'esperit concentrat: en abdós personatjes sembla integrar-se 'l geni catalá. Els excursionistas parteixen de Barcelona, la ciutat mare de Catalunya, irradiadora de civilisació y de progrés, y s'encaminan á la montanya, espigolant á son pas una cullita abundosa de bells recorts, sembranthi á mans plenas llevors de sanas esperansas. La Catalunya del passat, del present y del esdevenir apareixen al pas dels excursionistas, destacantse ab líneas precisas ó ab lluminosas evocacions. Cosas de avuy que semblan totalment agenas á tota inspiració poética están tractadas pel Sr. Falp ab veritable amenitat, y apareixen perfectament armonisadas ab el tó general de la producció.

Lo Geni catalá es un' obra molt ben ideada, pensada seriament y escrita ab molt carinyo. Obras aixís no s'improvisan, ans al contrari exigeixen un gran treball. Precisa reunir molts materials, fóndre'ls per pessas menudas, ajustarlos y llimarlos. Es lo que ha fet l'autor,

acreditantse de poeta, sino de alta volada, dotat de notable enginy y en molts cassos de una visió certera.

Tot el poema está escrit en ben contornejadas estrofas de set versos aconsonantats. En aquest punt ha tingut present al gran Mistral y ha acertat.

L'ESTIUHET DE SANT MARTÍ.—Del hermós poema de APELES MESTRES, germá de MARGARIDÓ, se'n acaba de fer una edició económica que s'expén al preu de una pesseta. Aixís es com se popularisan las obras més celebradas de la nostra literatura. Difundint la cultura y el bon gust es com se fá profitós catalanisme.

RATA SABIA

Carta de fora

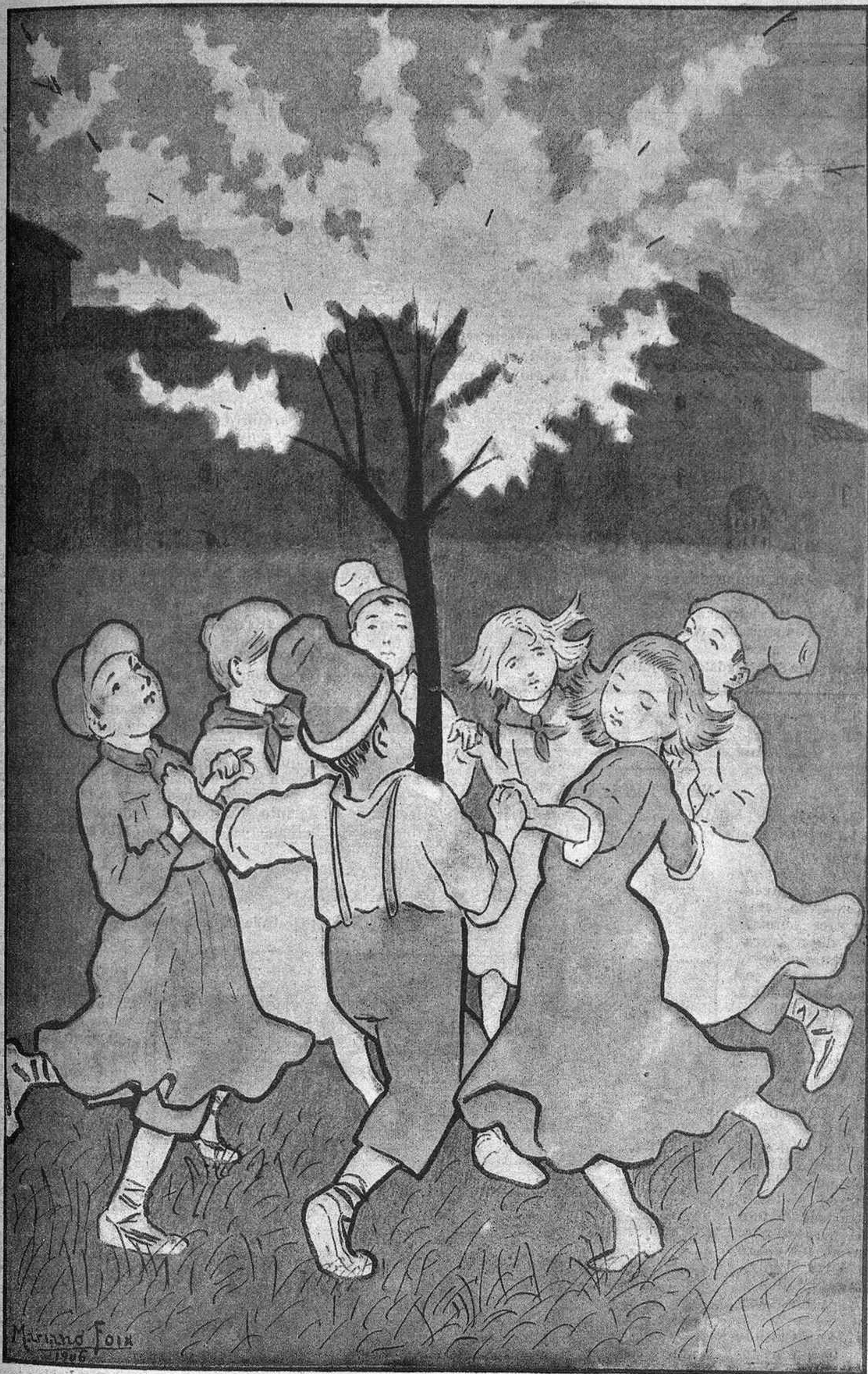
Amich Nogueras Ollé:
Celebro que 't trobis bé,
pero pots estar segú
que 'm trobo millor que tú.
Ab vuyt días de sé aquí,
de menjar bon pa y bon ví
he posat un pam de greix,
no 'm conech á mí mateix.
Ara sé per experiencia,
lo que sols per referencia
tants cops he volgut descriure,
aixó es: el goig del viure.
En poch temps m'he sadollat
de llum y d'imensitat,
de fresca, de sol, y d'aire
que aquí es bastant rondinayre.
Veyém montanyas nevadas,
dormím ab dugas flassadas
que no 'ns fan gota de nosa...
Assí prou deu sé altra cosa!

Els noys se 'm van possant grassos,
¡pero van més bruts de nassos
de mans y de vestimenta!
la dona, alegre y contenta,
y jo... ja pots suposá
si ho estich,... ¡ella ho está!
El lloch hont som instalats
no té grans comoditats;
es un modest santuari
pintoresch y solitari,
pero 's troba á bona altura,
y domina una hermosura
de montanyas y de plá,
que 's veu tot l'Alt Ampurdá.

L'ermita está recolzada
á una montanya escarpada;
dalt dels turóns espadats
hi nfan corps mal-carats
que rondan pel santuari
mentres dihém el rosari
de nassos al Pirineu
y respost pel torna-veu.
Sabrás que toco el fluviol
y qu'escarneixo al mussol;
que 'm llevo de matinada
y que faig la mitj-diada
desde la una á las tres
com qualsevulga burgés.

Trasco per aquests camíns,
m'entafuro bosch endíns
y trobo fonts saludables
que 'm fan més apreciables
els ver-os de 'n Maragall.
Y vinga aná amunt y avall
y menjá y beure y dormí...
y no sé passar d'aquí.
He anat á festa majó
y he sentit ab emoció
la alegría sana y noble
de la gent del nostre poble.
He vist ballar al jovent
sardanas prop del torrent.
¡Quína cosa engrescadora
sentí el cant de la tenora

AYRES DE LA TERRA

Aixís es y aixís serà
la quitxalla catalana:

ans de saber d' enrahoná,
ja sab ballar la sardana.

En aquesta estació deliciosa,
cada h  se la campa com vol:
hi ha qui gosa prenent banys de mar...

en mitj d' aquestes montanyas
tan fer stegas y extranyas!

Aquell llibre que 'm vas dir
no l' he pogut pas llegir;
me volta tanta poesia
que bado tot el sant dia.
Aix  s' ha d' aprofitar;
l' Heine ja s' esperar .
Adeu, que m' allargo massa.
Recados   la Bagassa.
Ja 'ns veur m aviadet,
Ton amich de cor

MAYET

Montanya de Sta. Magdalena 10 juliol de 1906.

TEATROS

NOVETATS

Que arrib m al cul del sach de la temporada estiuhenca ho revela 'l que 's van donant beneficis darrera beneficis.

En el de la simp tica Concha Ruiz se van estrenar tres obretas: *Eva*, de 'n Z rraga, tan innocent, que no es ella capassa de seduir   cap Adan; *Morritos*, un entrem s dels germans Quintero que sembla escrit ex-prof s pera 'l lluhiment de la beneficiada, y *Mimo*, comedia en dos actes de 'n Miguel Echegaray, de assumpto y desenrotllo algun tant antiquats, pero que ab tot y aix  no deixa d' entretenir al públich.

El dilluns benefici de la nostra paisana Clotilde Domus que 'ns don    con ixer per primera volta l' idili del Ib nez

Villaescusa, *La Sardinera*, d' intenció moral y de formas molt cuidadas. La senyoreta Domus s' hi va lluhir... y encare crech que alcanzaria millors èxits, si en la seva manera de declamar no 's record s tant de la Guerrero.  Qu  la fa preocupar d' imitaci ns, tenint facultats pera brillar ab estil propi?

CATALUNYA

Si tinguessim franquesa ab en Benavente li aconsellariam que quan li vingués al magí un assumpto per l' estil del que informa *Las cigarras hormigas*, procuri desenvoluparlo de una manera mes adequada de lo que ho ha fet en aquesta obra,   la qual considerantla com   comedia li falta aplom, y mirantla com   vaudeville careix de gracia y desinvoltura.

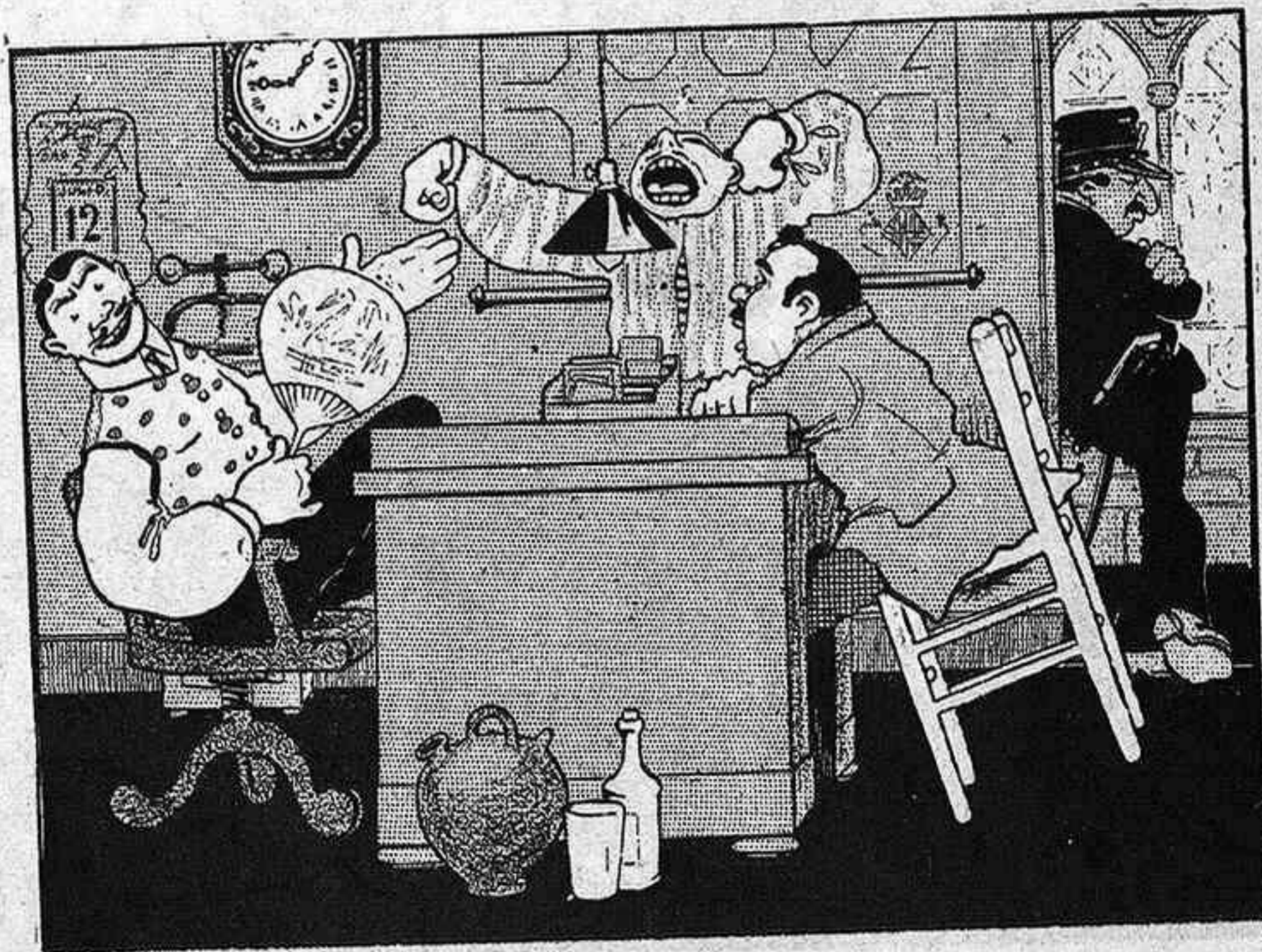
De manera qu' en conjunt resulta una producció híbrida, que ab pretensions marcadas   presentar una t ssis, no se sab sortir d' incidents forsats els uns, xocarrers els altres, que acaban pera ferse pesats de pur artificiosos y poch expontanis.

A Benavente qu' es un escriptor acerat y mord s no l' ha cridat Tal a pera fer la competencia   n' en Vital Aza y altres autors que sense tenir de molt la potencia intelectual de D. Jacinto, 'l superar n sempre que 's tracti de desplegar la lleugeresa en l' acció y la gracia xistosa en el di lech.

Y prou d' aquest rengl .

VACACIONS   LA CASA GRAN

A las oficinas municipales sols se treballa els dematins.

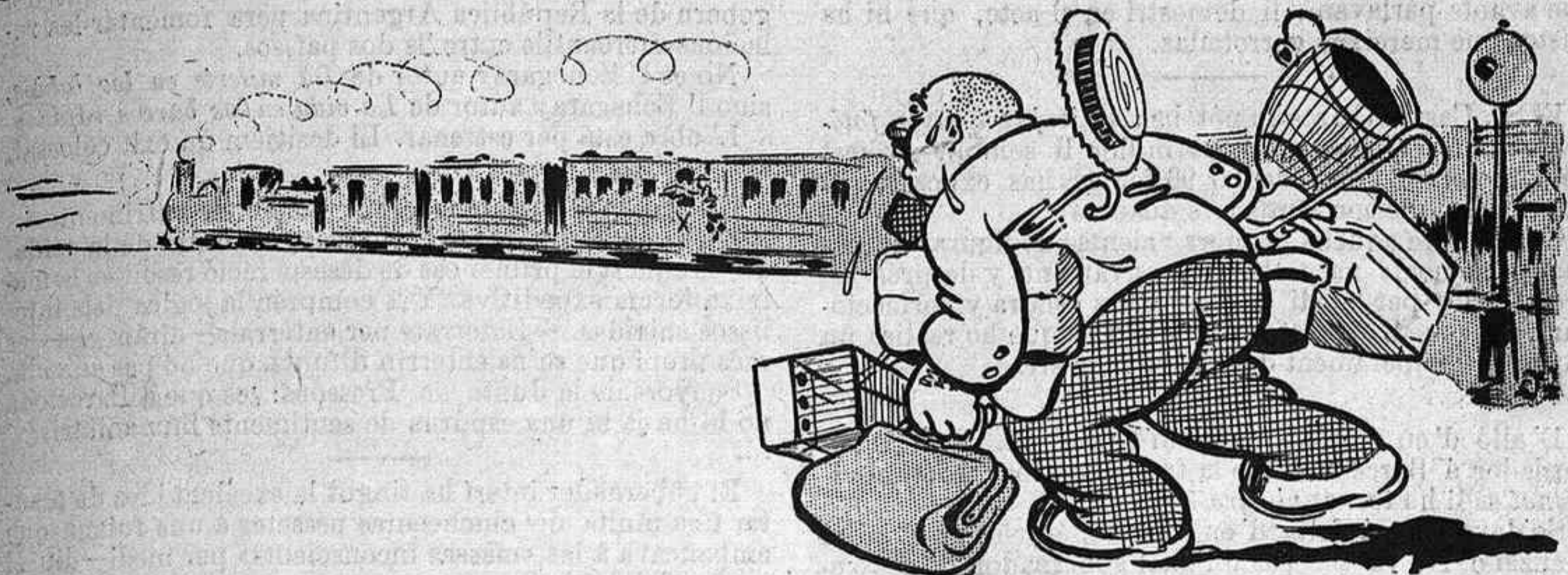

— Encare no toca aquesta una?

El dilluns el teatro s' omplí de gom   gom ab motiu del benefici del insigne Borr s. El nostre públich es aix : no ompla las salas d' espectacles, sino las nits de benefici dels actors mes volguts,   quan las companyas se despedeixen.

El beneficiat encarn  com sols ell sab el tipo de Manelich de *Tierra baja* de 'n Guimer , y 'l públich pl  d' entusiasme, li prodig  las mes calurosas ovacions... y fins l' oblig    dir quatre paraulas. Aix  del —*Qu  hable*— ja no ho treu ningú, ab

D' ESTIU

Hi ha qui gosa prenent banys de sol.

tot y ser una exigència intolerable. Compartiren ab en Borrás els aplausos de la concurrència, la Sra. Pino y la Srta. Bremón.

Y pera posar digne coronament á la funció, el beneficiat recitá una traducció del monólech de Coppée, *La huelga de los herreros*, de una manera molt expressiva y vigorosa, ab tot y que 'l personatge, á jutjar per lo que d'fu, mes sembla un intel·lectual que un pobre treballador.

EN ELS DEMÉS TEATROS

En el *Tivoli* la companyia del Cómico de Madrid ha estrenat la sarsueleta *El corral ageno* (lletra de 'n López Montenegro; música del mestre Alonso de Luna). El llibre es un plagi de la pessa catalana *La nit de nuvis*.

Del *Teatro Cómich* del Paralelo se n' han fet càrrech uns sarsueleros dirigits per en Pinedo; y fins del *Circo espanyol*, temple del melodrama, s' hi ha instalat una companyia de sarsuela per tandas ó seccions.

Al *Bosque* res de nou. El repertori líric ja conegut, que comprén *Il Trovatore*, *Cavalleria rusticana*, *Pagliacci*, *Faust* y *Aida* ha fet el gasto de la senmana, á gust dels filarmónichs, que 's contentan ab disfrutar aquesta classe de funcions, per poch diners y á la fresca.

N. N. N.

Ja torném á tenir casi vacant l' arcaldía de R. O. Cau en Moret á Madrid, y ab el vent que fá, al anarse'n de bigotis, cau á Barcelona 'l marqués de Marianao.

Bé es veritat que, ab tot y presentar la dimissió punt en blanch, el govern aquesta es l' hora que no li ha tornat resposta... Y ell que sí: cap á Cambrils falta gent, á pendre la fresca, porque aquestas cosas s' han de pendre aixís: ben á la fresca. De primer hi envía á la familia, després els caballs, y al últim se n' hi va ell, dihent al despedirse:—*Ahí queda eso*.

Y el Sr. Bastardas—l' elegit del poble—s' encarrega de la vara que, en veritat, no pot estar més ben empleada.

L' altre día, en *El Siglo*, una senyora, mirant roba d' estiu barata, digué al dependent que li feya grans elogis de una pessa:

—No m' acaba de agradar: sembla género de arcalde de R. O.

—¿De arcalde de R. O.? ¿Qué vol dir, senyora?

—Género de poca durada.

A las festas celebradas per la *Lliga Foral* de San Sebastián, va haverhi pinyas y garrotadas.

Haventse donat el cas original de que 'ls que havían de pegar, son els que varen rebre.

Traducció lliure del refrán castellá: «Donde las dán, las toman»: «Qui no vulgui pòls que no vaji á l' era.»

Decididament no hi haurá més remey que posar paper als balcóns del Gran Teatro del Liceo. De l' última Junta general celebrada n' va sortir el desgabell. L' acort de obrirlo per l' octubre, á terra. L' acort de aprofitar el tancament, pera ferhi en el local algunas obras de importancia, á terra.

A terra tot, fins la Junta directiva que va presentar la dimissió.

Y una guerra encesa entre palquistas y butaquistas. ¡Quín tip de riure 's farían els vells *crusados* si encare siguessin de aquest món!

* *

La millor solució del *Liceo* seria posar las cosas en el ser y estat en que haurían de trobarse, de haverse cumplert puntualment las condicions de la concessió. L' antich convent de Trinitaris va ser concedit pera establirhi principalment un gran Conservatori de Música y Declamació. El Conservatori era lo principal; el Teatro, lo secundari.

Y ab tot, el Conservatori va anar quedant arreconat á las golfas del edifici.

¿No seria just que ara, ja que per teatro no serveix, sigués tot l' edifici Conservatori?

Jo crech que sí: ara qui més hi sábiga, que més hi diga.

S' equivoca de mitj á mitj el senmanari qu' ensenya la camisa, quan fa certas apreciaciones, respecte á la caricatura retrato ab que adornavam la primera plana del nostre passat número.

Mírla bé, si no vol incorre en lamentables errors que desdiuhen de la seva penetració.

Y sábiga que cap redactor de LA ESQUELLA usa *jipi-japa*, y molt menos *jipi-japa* adornat ab la cinteta aquella tan bonica que posa la divisa nacional al costat de la palla.

En el *meeting* del *Condal* contra 'l traslado dels presidis de Africa á Figueras varen donarse notas molt vibrants, no contra la patria espanyola ni contra cap de las regions que la constituheixen, sino en tot cas contra 'ls governs que á todas las explotan, y que s' empenyan en llansar una taca sobre l' hermosa y republicana comarca ampurdanesa.

Res se va dir allí que no estigui dintre de la Lley; res, tampoch, que no respongui á la legítima indignació del poble catalá.

Y ab tot se va promoure un esvalot, en el precís instant en que anava á fer ús de la paraula l' eloqüent diputat republicá Sr. Salvatella.

* *

Fácil es compendre 'l móvil de certas perturbaciones: fácil es d' endavinar de quinas bocas surten certs crits comprometedors, que 's fan servir pera desnaturalisar un acte públich, perfectament lícit.

Qualsevol ximple, qualsevol malvat, per inspiració propia ó per agena sugestió, se pot donar el gust de cometre aquesta canallada.

Lo que importa, donchs, es que 'l poble vetlli y no 's deixi pertorbar per ningú, sigui qui sigui, en l' exercici

dels seus drets. Y que al que vulgui donarse 'l gust de que avants parlavam, li demostrí en el acte, que hi ha gustos que mereixen garrotadas.

El Sr. Casas Abarca se pot ben intitular *artista fotógrafo* ó *fotógrafo artista*, com millor li sembli. Aquest nom mereix l' autor de las 96 fotografias exposadas á ca'n Parés, que son veraders quadros.

Compondre aquells primors valentse de figuras humanas y elements naturals exclusivament, y després reproduhirlos per medi de la cámara oscura y perfeccionarlos per medi del retoch, argüeix en que ho realisa un veritable temperament de artista exquisit.

D'alló d'en Cobián, ja no hi ha res. Ja no vé de governador á Barcelona. Ab la trastada d'en Moret el *vi-reynat* se li ha tornat *vi-agre*.

Se deya que, á falta d'en Cobián, enviarían á n'en Manzano. No va ser pas un mal governador l'altra vegada que 'l tinguerem aquí. Sisquera empleá els fondos de l' Higiene en montar un Alberch de trinxerayres del qual ja no se'n canta gall ni gallina. Sens dupte per aixó, porque no pogués ferse cárrech de l'ús que sos successors van fer de la seva obra benéfica, han deixat d'enviarlo. Apart de que bé podfa haverse realisat l'adagi: «Nunca segundas partes fueron buenas.»

El favorescut ab la breva deyan que fora un tal senyor Requejo.

¿Y quí es aquest Sr. Requejo? Un gran amich de 'n Romanones. Y com que fa ja alguns anys que s' hi freqüenta, es de creure que á horas de ara ja va tant coix com ell.

Un detall curiós. El Sr. Requejo es zamorá, y com que á casa seva 'l coneixen, els seus paisans tractavan de obrir una suscripció pública per erigirli un monument: pero las bromas de la prempsa madrilenya varen fer fracassar l' idea.

Pero tot se pot apariar. Que vingui de governador, y en molt poch temps els barcelonins ens encarregarém de deixar-lo fet una *estatua*.

No la toquin pas á la carretera de Mataró: encare que 'ls carros s' hi atasquin, no la toquin.

Encare que ab las plujas quedi convertida en un inmens bassal, no la toquin de cap manera.

¿Quina altra ciutat del mon conta ab un element tan pintoresch? A veure, cítinne una: no la trobarán.

—¿No 's tracta de atreure extrangers? Donchs guardemnos de tocar la carretera de Mataró; que si Suissa té grans lagos entre montanyas, nosaltres els tenim fins en las carreteras.

Y á propòsit dels bons aliments. A n'en Pince, amo del restaurant del carrer de Fernando, el Jurat de la Exposició Internacional Culinaria de Higiene y de Alimentació li ha concedit diploma y medalla d' or.

Ja ho saben els parisiens: si volen menjar bé, no tenen més remey que arribarse á Barcelona y anar á ca'n Pince.

L' Echegaray ha estat á Barcelona, pero no l' Echega-

ray dramaturg, sino l' Echegaray patriota, delegat del govern de la República Argentina pera fomentar las relaciones mercantils entre 'ls dos païssos.

No es l' Echegaray autor de *La muerte en los labios*, sino l' Echegaray autor de *La vida en los barcos rápidos*. L' obra está per estrenar. Li desitjém un éxit colossal.

Un eco de la presó modelo... modelo de sufriments.

Díes enrera un pres se va escanyar dintre de la celda. No es aquest el primer cas de desesperació resolt en la mateixa forma expeditiva. Y 's comprén la lógica dels infelissos suicidas. —Enterrats per enterrats—dirán ells es més propi que se'ns enterrin difunts, que no pas en vida.

Senyors de la Junta de Pressóns: ¿es que á Barcelona no hi ha ja ni una espurna de sentiments humanitaris?

El governador interí ha tingut la excelent idea de plantar una multa de cinchentas pessetas á una fulana que embaucava á las «massas inconscients» per medi—diu el parte oficial—de las cartas.

Home, senyor Sostres; ara que hi está posat y procedint en justicia, ¿no podria també clavarne una de multa d' aquestas als fulanos que embaucan á la gent per medi dels discursos?

Lo que deya el notari del quènto: *O se tira de la cuerda para todos...*

¿Que no ho saben?

La Companyia dels ferrocarrils directes tractava de modificar la estació de Sans y d' allargar, ademés, fins á aquell punt la vall del carrer d' Aragó.

Y ab tan plausible motiu va fer uns planos y un presupost, que importava la friolera de prop de set milions de pessetas.

Pero ara resulta—mirin si n' es de viva la tal Companyia—que al presentar el projecte á la aprobació del

ANANT PEL MÓN

Ella es parisenca,—ell es italiá;
ell porta molts quartos,—ella els sab gastá.

NOTAS ARTÍSTICAS

Fantasia estival.

Ajuntament, se despenja ab la graciosa pretensió de que 'ls que paguin la major part de las obras projectadas siguin els ciutadans barcelonins, es á dir, el públich.

¡Naturalment, els regidors li han dit que bueno.

Y li han tornat els planos porque 'n fassi paperinas. O aucells de paper; á la seva elecció.

¡Caramba, caramba!

L'últim número del «Butlletí oficial eclesiástich» publica una circular del bisbe de Barcelona sobre la facultat de *binar* en las festas suprimidas.

Binar... binar...

¿Volen dir que aquí no hi ha una errada d'imprenta y que la *b* ab que comensa la paraula no equival á dugas altres lletres?

¡Pobre Sinesio Delgado!

¡Menut escándol me li arman els diaris ab motiu dels versos que, baix el pretext de fer un *cant* á la bandera, pero ab el verdader objecte d'embutxacarse mil pesetas, acaba d'escriure!

El que més suaument el tracta li diu qu' es un poca-solta, un fabricant de ripis y un corruptor del bon gust...

¿Qué 'ls sembla?

A veure si, fet y fet,
en lloch de dirse *Sin-esio*
al últim resultarà
que s' ha de dir *Sin-aquellio*.

Cada diumenge, á conseqüencia del poch entusiasme ab que certs botiguers observan la lley del Descans dominical, hi ha escándols y repartició gratuita de bolets.

Una de las modas últimament introduhidas en las referidas batussas es la de tirar ampollas de tinta dintre dels aparadors dels establiments que no tancan.

L'efecte es complet. La ampolla romp el vidre, taca els géneros exposats y dona lloch á diálechs tan melancólics com el següent:

—¿Cóm va aixó del descans dominical?—li preguntavan á un botiguer que havia ja sofert la *proba* de l'ampolla.

Y responía ell, mostrant els estragos de la tinta:

—¿Cóm va?... ¡Miri! Qu' está posantse molt *negre*.

A un banquet que l'altre día se celebrá al Tibidabo varen assistirhi tretze concejals:

¡Tretze!... Número fatídich.

Dintre de un any, un de mort.

¿Quín serà?

En assumptos d'aquesta índole no hi escauhen las brometas: per lo tant, qu' ells ho resolguin: ¡que s' ho fassin á palletas!

¡Pobra dona!... Va entrar á Betlém, va posarse á resar las sevas oracions, y tan embabiecada estava, que no sapigué veure cóm un lladregot se li emportava un farsell de roba que tenia allá als seus peus.

Aixís un' altra vegada farà el cap mes viu.

Y 's recordarà d'aquell consell, tan antich com práctic:

A Dios rogando...

Y el farsell *vigilando*.

Aquest día á la Mar Vella un caball va salvar á un jove que s' estava ofegant.

La veritat, jo no ho extranyo.

Y fins crech que á la pobra Espanya acabarà per succehirli lo mateix.

Mes fé tinch ab els caballs que ab els homes.

Com se pertorba una reunió:

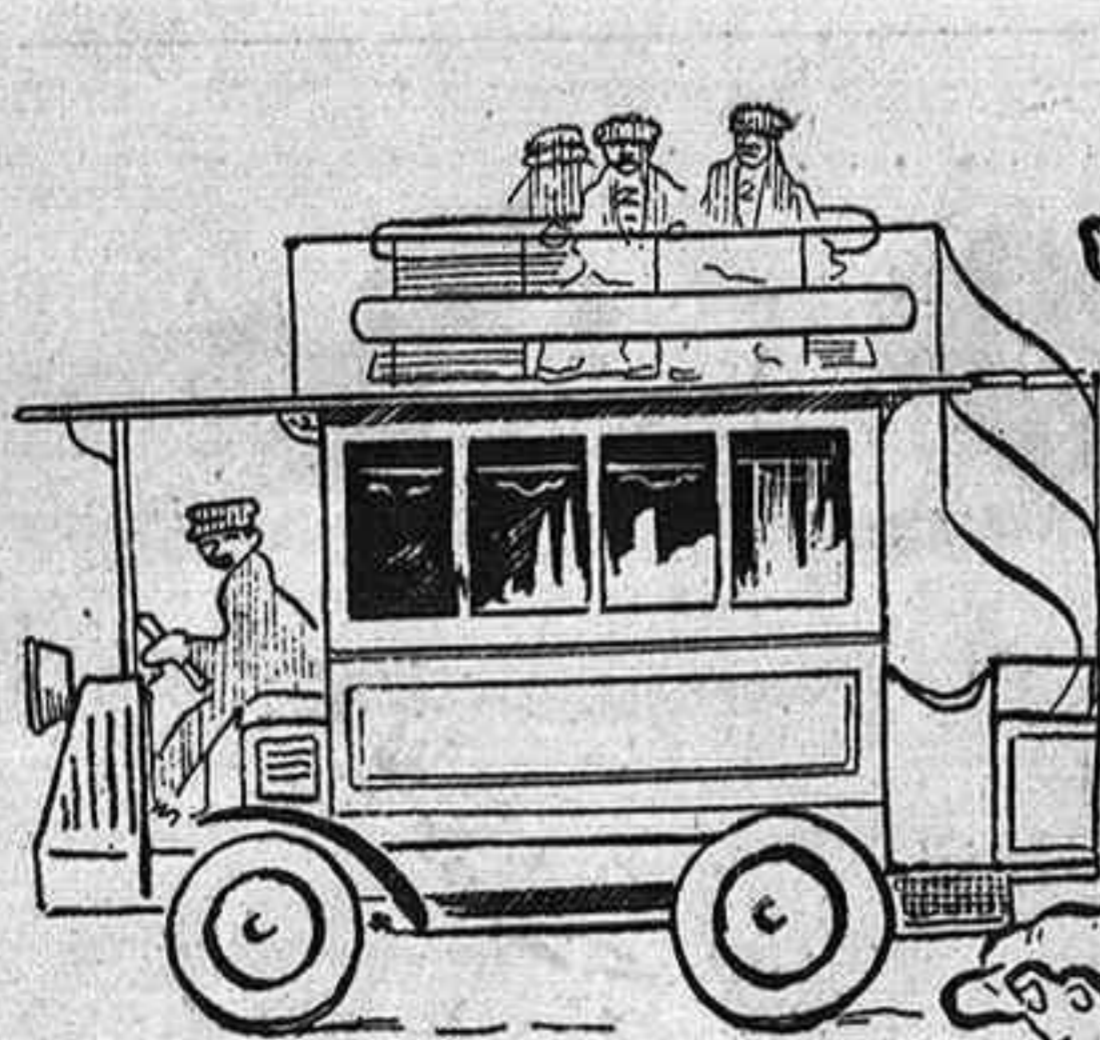
S' hi envía un *fresch* que á lo millor del acte cridi ¡Visca ó mori... qualsevol cosa!—qualsevol cosa que no 's pugui cridar—y ja está feta la gracia.

S' hi fica l'autoritat
y... punt final. Es probat.

Una declaració del Sr. Sostres:

—En la meva breu interinitat he vist tres cambis de ministeri ab tres distints ministres de la Governació.

ENSAIG DELS AUTOMÓVILS PÚBLICHS

¡Qué hi vol fer, Sr. Sostres!
¿Quín interés oferiría 'l pessebre nacional si
á cada punt no hi cambiessin las figuretas?

Encare no s'ha aprovat el crédit de 15,000
pessetas, destinat á la creació de colonias esco-
lars municipals.

Se tracta de proporcionar al fills dels pobres,
que concorren á las escuelas del Ajuntament, un
petit esplay en el fort de la calor... y 'ls regi-
dors s'hi ajeuhen.

¡Ah! si 's tractés de aprobar un ápat, ja veu-
rían quína pressa y quínas alegrías!...

Xascarrillo de postres:
Un fulano molt distret truca á un pis, li fran-
quejan la porta y diu:

—Voldría parlar ab el senyor.

El criat li fa saber que aquella nit mateixa
ha mort, qu'está de cos present.

Y 'l distret replica: —No hi fa res: no li tinch
de dir més que una paraula: díguili que en un minut
estarem llestos.

NOTAS DE CASA

La coneguda casa Lluís Viola ha publicat una nova serie de
targetas postals artisticas, representant al insigne actor En-
rich Borrás en sis diversas posicions.

Agrahím la mostra que de ditas postals ens ha sigut enviada.

De la *Escola Horaciana* varem rebre una invitació pera
la festa escolar que se celebrá en el seu local el passat diu-
menge.

Encare que per falta de temps no 'ns fou possible assistirhi,
doném las gracias á la Comissió per la seva atenció al con-
vidarnos al acte.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 1434

- 1.ª XARADA.—*Em-pa-pe-ra-dor.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Estaba—Sabatè.*
- 3.ª TARJETA.—*El arte de ser bonita.*
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Republicá.*
- 5.ª CONVERSA.—*Arcadi.*
- 6.ª GEROGLÍFICH.—*Si seus, descansas.*

TRENCA-CAPS

XARADETAS

I

Lo qu'és *hú*, no es pas raspós;
hú-quart son días de festa;
dugas, nota musical
y tot *ters-primé* en la terra.
De *quarta-girat* n'hi ha á Rusia;
de *ters* al café se 'n troba;

—¿Veu? Aixó es fer democracia...

—Y treballar pel foment de las necrópolis.

y veurás que 'l *Tot*, si 'l buscas,
es carrer de Barcelona.

II

Prima musical;
la *dugas* no es brut;
hú-invers animal,
y 'l *tot* es sabut
si un poch se rumía,
que 's troba en poesia.

III

Ters-dos equival á estona
fruyta *hu-doble*; *hu-dos* textit,
y 'l *tot* animal te dona.

SAMUEL GRAN É IRURUETA

CONVERSA

- Hola Aureli, sabs que demá marxo.
- Y ¿ahont vas?
- A veure la meva germana.
- Quina, ¿la Fermina?
- No home, la que avans t'he dit.

UN BARBÉ

GEROGLÍFICH

I A

B R

A : : :

B R

A

PANALLONS

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Obra nueva, de utilidad para todos

MEDICINA CASERA

REMEDIOS QUE CURAN

Un tomo en 8.º, encuadernado,
UNA PESETA

APELES MESTRES *

OBRAS COMPLETAS

EDICIONS POPULARS

ESTIUET
DE
SANT MARTÍ

Preu: UNA PESSETA

SANTIAGO RUSIÑOL

EDICIONS POPULARS

Anant pel mon.	Ptas. 1	Agotada
El Mistic.	» 1	id.
Oracions. Ab música de E. Morera	» 1	
Fulls de la vida.	» 1	
Els Jocs Florals de Canprosa.	» 1	
El bon policia	» 1	
Monolecs	» 1	
Tartarín de Tarascó. De A. Daudet. Traducció.	» 1	
La bona gent.	» 1	

RESUMEN BIBLIOGRAFICO Junio 1908
SE FACILITA GRATIS

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extrayíos, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

COMPTE RODÓ

—¿Va bé la cullita, Cisco?

—Veji si hi va, que donará lo just per pagar la contribució y comprar una bona corda per penjarse un servidor y tota la familia.